

VIRTUS

VIRTUS

JAARBOEK VOOR ADELSGESCHIEDENIS

Zerk van Janke Unema in de hervormde kerk te Blija, van de hand van de steenhouwer Vincent Lucas (foto: particuliere collectie)

VIRTUS

JAARBOEK VOOR ADELSGESCHIEDENIS

I 2

2005

Op het omslag: vermoedelijk Ivo Fritema en zijn familie. Olieverfschilderij door de zgn. Monogrammist van Valenciennes, omstreeks 1535 (foto: *John Stoel, Groninger Museum*)

Deze uitgave kon mede dankzij een financiële bijdrage van de Jacobs-Schumacher Stichting totstandkomen.

Virtus bevat onder meer artikelen en boekbesprekingen met betrekking tot de Nederlandse adelsgeschiedenis in Europees perspectief. Leden en donateurs van de Stichting Werkgroep Adelsgeschiedenis ontvangen Virtus gratis.

Bestuur: R.H. Alma (voorzitter), R. Faber (secretaris-penningmeester), jhr. A.J. Gevers, C.A.M. Gietman, Y.B. Kuiper, B. Olde Meierink, S.W. Versteegen en H. Wassenaar.

Redactie: R.H. Alma, C.A.M. Gietman (eindredactie), Y.B. Kuiper, A.J. Mensema, S.W. Versteegen, P.F. Vlaardingerbroek en H. Wassenaar.

Redactiesecretariaat: correspondentie, kopij, te bespreken publicaties en literatuur-signalelementen richten aan: Werkgroep Adelsgeschiedenis, p/a Instituut Geschiedenis, Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht.

De contributie bedraagt (minimaal) € 17,50 per jaar (voor donateurs € 25,-). Studenten en beurspromovendi betalen € 12,50.

Aanmelding kan geschieden bij het secretariaat. Werkgroep Adelsgeschiedenis, p/a Instituut Geschiedenis, Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht.

Giro 65 60 463.

ISBN 90-75879-350 NUR 688, 694

Vormgeving: Gert de Kruijff, Beesd; zetwerk: Lenoirschuring.

Copyright Stichting Werkgroep Adelsgeschiedenis. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen of vermenigvuldigd in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming.

Uitgeverij Van Gruting, Looyenland 13, 6931 WB Westervoort.
e-mail info@van-gruting.demon.nl; www.van-gruting.demon.nl

Inhoud

ARTIKELLEN

De Liudgeriden (ca. 711-877)

De oudste bekende adellijke familie van Nederland 7

Kees Kuiken

Adel in het Westerkwartier in de late Middeleeuwen 35

Redmer Alma

De architectuur van koning-stadhouder Willem III in het licht van zijn
vriendschapsbanden 75

Hanneke Ronnes

De zoeker en de ziener

Het bewogen leven van Philip baron van Pallandt van Eerde 90

Joke Draaijer

Impressies van een zoektocht naar adellijke identiteit in Nederland 110

Madelon van Duren

Afnemende adellijke homogamie binnen de Duits-Oostenrijkse adel in
de twintigste eeuw?

Een vergelijking met de Nederlandse adel 121

J. Dronkers

KORTE BIJDAGEN

Familie en macht

Bronnenstudie over de Brabantse Berthouts 140

Kees Kuiken

Vijfhonderd jaar landgoederen in Denemarken (II) 145

Nikolaj Bijleveld

Versailles zonder franje 149

H. Wassenaar

Eer, patronage en statusconsumptie

Over adelsonderzoek in de vroeg-moderne tijd 164

Yme Kuiper

Het privé-leven van een achttiende-eeuws edelman 176

Willemijn Ruberg

De Bentincks in Noordwest-Duitsland 178

Renée Smid

Adel in België 185

O. Schutte

Johan Huyssen, zwager van de portretschilder Michiel van Mierevelt 188

Egbert Wolleswinkel

Stadhoudelijke tuinen onder Frederik Hendrik 198

P.F. Vlaardingerbroek

Schitteren voor de natie

Buitenplaatsen en de integratie van de Nederlandse elite 201

Maarten Duijvendak

Auteurs 208